

Мігунова Т. С.

Національний університет кораблебудування імені адмірала Макарова,
Наукова бібліотека

СОЦІОКОМУНІКАЦІЙНИЙ ЦЕНТР ВИШУ – БІБЛІОТЕКА

У статті аналізується культурно-просвітницька діяльність бібліотек ВНЗ м. Миколаєва на сучасному етапі. Визначаються зміни в її організації, висвітленні у засобах масової інформації, соціальних мережах. Окреслено тенденції розвитку культурно-просвітницької діяльності в системі масових комунікацій. Дається перелік функцій бібліотечної масово-комунікаційної діяльності та характеристика кожної з них.

Ключові слова: бібліотека ВНЗ, соціокультурна діяльність, масові комунікації.

Бібліотека як соціальний інститут ніколи не існувала сама по собі – вона була, є і буде частиною суспільства, оперативно реагуючи на зміни у суспільно-політичному житті країни і, відповідно до них, змінюючи акценти у своїй діяльності.

Світ бібліотек величезний. За статистичними даними, на території нинішніх держав, членів ЄС, діє понад 90 000 книгозбірень і, по даним ЮНЕСКО, більше півмільйона бібліотечних пунктів видачі по всьому світу.

Бібліотеки залишаються важливим і незмінним осередком підвищення рівня освіченості і духовності. Не є винятком і бібліотеки ВНЗ. Важливими ланками їх роботи сьогодні є:

- сприяння особистісно-орієнтованій освіті;
- надання високоякісної новітньої інформації;
- забезпечення вільного доступу до світових інформаційних джерел;
- просування наукових досліджень спільноти вишів до світового інформаційного простору;
- виховання та підвищення духовності, сприяння створенню інтелекту нації.

Із часу виникнення і до сьогодення робота бібліотек зазнала значних змін. Зупинюсь на одному з аспектів її діяльності – **виховному або культурно-просвітницькому** – на прикладі шести провідних бібліотек вишів м. Миколаєва, членів Методичного об'єднання бібліотек ВНЗ (МО ВНЗ).*

Слід зазначити, що протягом останніх п'яти років ця діяльність вражає своєю інноваційністю, креативністю, активним використанням сучасних комп'ютерних технологій. Модернізуються традиційні форми роботи та запроваджуються інтерактивні. Для висвітлення своєї діяльності бібліотеки активно використовують бібліотечні сайти, університетські видання та сайти, видання та сайт Миколаївської обласної бібліотечної асоціації, практично всі бібліотеки вишів представлені в соціальних мережах.

Кількість проведених культурно-просвітницьких заходів бібліотеками МО ВНЗ щорічно зростає. Так, якщо у 2014 році їх було проведено 1 133, то в 2015 – 1 332. Можна з упевненістю зазначити, що культурно-просвітницька діяльність бібліотек вишів м. Миколаєва займає чинне місце в системі масових комунікацій.

Окреслимо **тенденції** розвитку культурно-просвітницької діяльності бібліотек МО ВНЗ м. Миколаєва в системі масових комунікацій:

- інноваційні характеристики, креативність;
- трансформація форм, методів та способів подачі інформації в комунікаційному процесі;
- розширення системи комунікаційних каналів та зв'язків з масовою аудиторією;
- соціальне партнерство та інформаційно-комунікаційна взаємодія;
- маркетингове та рекламне спрямування діяльності;
- віртуалізація.

Володіючи відповідним інформаційно-ресурсним потенціалом, який сьогодні значно посилюється за рахунок створення власної мультимедійної продукції та можливості доступу через інтернет до масивів е-продукції, бібліотеки ВНЗ м. Миколаєва розширюють функції бібліотечної масово-комунікаційної діяльності.

На сучасному етапі такими є:

- інформаційна або когнітивно-освітня;
- організаційно-комунікативна;
- рекреаційна;
- дозвіллева;
- пізнавально-просвітницька або виховна;
- соціального партнерства.

Інформаційна або когнітивно-освітня функція сприяє розповсюдженню інформації, формуванню інтелектуальних здібностей, стимулюванню самоосвіти, набуттю та оновленню знань.

Організаційно-комунікативна – це можливість спілкування в бібліотеці різних категорій користувачів, проведення різнобічних акцій, флеш-мобів. Сьогодні бібліотека вишу цікава своєю роллю організатора міжособистісного спілкування, яке поєднує пізнавальні та творчі аспекти, що сприяють розвитку культурних потреб користувачів.

Рекреаційна – це організація зустрічей з цікавими та відомими людьми міста Миколаєва, видатними представниками університетської спільноти, відвідування історичних місць рідного міста.

Дозвіллєва – це виявлення та розвиток творчого потенціалу користувачів, що проявляється у підготовці та проведенні творчих вечорів, постановці вистав, розробці сценаріїв до свят та знаменних дат тощо. Саме вона забезпечує самовдосконалення користувача у вільний час.

Пізнавально-просвітницька або виховна функція сприяє всебічному розвитку людини. Бібліотеки вишів планують свою роботу відповідно до таких програм як «Здоровий спосіб життя», «Моя країна – Україна», «Плекаймо українську мову», «Історія міста, в якому ми живемо і вчимося», «З екологією на Ви» тощо. Особливу увагу сьогодні приділяють патріотичному вихованню молоді, толерантності, активно розвивається робота з питань краєзнавства.

Соціальне партнерство в системі функцій можна представити взаємодією з:

- структурними підрозділами ВНЗ;
- студентським парламентом;
- суспільними та громадськими організаціями;
- освітніми закладами;
- професійною спільнотою.

Таким чином, культурно-просвітницька діяльність бібліотек м. Миколаєва, як і в цілому бібліотек України, доводить, що бібліотека вишу – це інтегрований соціальний інститут (інформаційний та культурний), який займає гідне місце в соціокомунікаційній сфері вишу та масових комунікаціях зокрема. Дискусії вчених навколо соціальної функції бібліотеки тривають протягом декількох десятиліть. Деякі вбачають у них спосіб пристосування бібліотеки до соціальних умов, інші – засіб впливу конкретних соціальних завдань на діяльність бібліотеки. З погляду на сьогодення можна вважати, що соціальна функція бібліотеки вишу повинна відповідати потребам суспільства на тому чи іншому етапі його розвитку.

Дослідження закономірностей розвитку бібліотек як соціокультурних центрів ВНЗ потребує чіткого визначення та аналізу термінів **«масова робота»**, **«культурно-дозвіллєва робота»**, **«бібліотечні заходи»**.

Можливо виникла необхідність у структурі бібліотек замість терміну «відділ обслуговування» ввести термін «відділ соціокультурної роботи». Такий відділ з 2009 р. є у структурі Національної парламентської бібліотеки.

Непрості реалії сьогодення змушують бібліотеки еволюціонувати відповідно до змін. З упевненістю це можна сказати і про роботу бібліотек ВНЗ м. Миколаєва, які демонструють неабияку мобільність та здатність адекватно реагувати на перетворення у макросередовищі.

Довідка:

*До Методичного об'єднання вишів міста Миколаєва входять: Наукова бібліотека Миколаївського Національного університету кораблебудування імені адмірала С. Й. Макарова, Наукова бібліотека Миколаївського Національного університету імені В. О. Сухомлинського, бібліотека Національного аграрного університету, бібліотека Національного університету ім. П. Могили, бібліотека Миколаївської філії КНУКіМ, бібліотека Миколаївського інституту права Національного університету «Одеська юридична академія».

****Кількісні характеристики:** Загальна кількість користувачів складає 33 549, відвідувань – 870 306, кількість книговидач дорівнює 1 840 349 прим. Загальна кількість фонду на 01.01.2016 складає 1 984 813.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Геращенко, О. У майбутнє – разом із бібліотекою : роль ОУНБ у соціокультур. інфраструктурі регіону : (на прикладі Кіровоград. ОУНБ ім. Д. І. Чижевського) / О. Геращенко // Бібл. планета. – 2012. – № 1. – С. 8–12.
2. Коротун, Н. Просто формула успіху бібліотеки : роздуми директора / Н. Коротун // Бібл. планета. – 2015. – № 4. – С. 20–21.
3. Петровская, Л. Библиотека – центр культурно-просветительской работы в университете / Л. Петровская // Бібл. форум України. – 2012. – № 4. – С. 17–22.
4. Печена, А. Бібліотека в системі масової комунікації / А. Печена // Вісн. Кн. палати. – 2013. – № 10. – С. 12–17.

5. Публічні бібліотеки України в соціокультурному просторі регіону [Електронний ресурс] : регіон. семінар бібл. працівників : матеріали / Хорол. центр. р-на б-ка, Метод.-бібліогр. від. – Електрон. дані. – Хорол, ХЦРБ. – Режим доступу: Khorol.-crd.edu.poltava.ua/ (дата звернення: 4.11.2016). – Назва з екрана.
6. Сіра, А. О. Соціальні функції сучасної бібліотеки / А. С. Сіра // Українська культура: минуле, сучасне, шляхи розвитку : зб. наук. пр. : наук. зап. РДГУ / [редкол.: В. Г. Виткалов (голов. ред.) та ін.]. – Рівне, 2011. – Вип. 17, т. 2. – С. 235–241.

Мигунова Т. С.

Национальный университет кораблестроения имени адмирала Макарова, Научная библиотека

СОЦИОКОММУНИКАЦИОННЫЙ ЦЕНТР ВУЗА – БИБЛИОТЕКА

В статье анализируется культурно-просветительская деятельность библиотек вузов г. Николаева на современном этапе. Определяются изменения в ее организации, освещении в средствах массовой информации, социальных сетях. Очерчены тенденции развития культурно-просветительской деятельности в системе массовых коммуникаций. Дается перечень функций библиотечной массово-коммуникационной деятельности и характеристика каждой из них.

Ключевые слова: библиотека вуза, социокультурная деятельность, массовые коммуникации.

Migunova T. S.

Admiral Makarov National University of Shipbuilding, Scientific Library

A SOCIAL-CULTURAL CENTER OF UNIVERSITY – IS A LIBRARY

Cultural-educational activity of Mykolaiv University libraries on the modern stage is analyzed in the article. Changes are determined in its organization, coverage in the mass-media, social networks. Progress of cultural-educational activity trends is outlined in the system of mass communications. The list of functions of mass-communicative library activity and description is given to each of them.

Keywords: University library, social-cultural activity, mass communications.